

upozorava na najstarije. Iz XI. st. potječe *Suprasalski kodeks*, nekoliko je rukopisa iz XIII. i XIV. st., ali najviše je mlađih rukopisa. Autor komentira stanje istraživanja tih rukopisa. Čini

se da će detaljnija istraživanja omogućiti preciziranje kronologije nekih spomenika, naročito balkanskih, što će se odraziti u novom međunarodnom opisu poljskih ćirilskih rukopisa.

IZLOŽBA O GLAGOLJICI U SALIMA NA DUGOM OTOKU

U organizaciji Odbora za proslavu 400. obljetnice dogradnje župne crkve u Salima na Dugom otoku kod Zadra (o kojoj svjedoči glagoljski natpis na crkvi) održana je izložba od 9. do 17. kolovoza 1981. pod naslovom: GLAGOLJICA SALJSKOG DEKANATA, koju je priredio autor ovih redaka. Na izložbi su predstavljeni originalni i kopije glagoljskih natpisa i rukopisa, originalni primjerci glagoljskih tiskanih knjiga koji se još čuvaju na području saljskog dekanata i fototipska izdanja glagoljskih rukopisa i tiskanih knjiga. U saljski dekanat spadaju ova mjesta: Sali, Zaglav, Žmana, Luka, Rava, Iž Veli i Iž Mali. Predstavljeno je ukupno 15 glagoljskih natpisa, od kojih 8 originala što potpunih, što u fragmentima. Originalni natpisi nalaze se na vanjskom zidu crkve, u crkvi i u njezinu dvorištu. Za ostale natpise iz saljskog dekanata izložene su velike fotografije: 2 iz Zmorašnjeg sela u Salima, 2 iz Zaglava, 2 iz Žmana i 1 iz Luke. Četrnaest od njih uklesano je na kamenu na pragovima crkava, samostana, privatnih kuća, na nadgrobnim pločama, jedan na krunici »gusterne«, a jedan je urezan u srebrnu pločicu na procesionalnom križu. Najstariji natpisi potječu iz 15. st. (na pragu samostana u Zaglavu i na procesionalnom križu iz Sali), a ostali su iz 16., 17. i 18. st.

Od rukopisa bili su izloženi originali iz Sali: *Libar braće sv. Marije, Libar*

lašov župe Sali, Madrigula škole Gospe od Ruzarija, Madrigula laičko-svećeničke škole sv. Karla, Govorenje od posluha, Namirnice za izgovorene mise, Libar od krizme, Libar od broja duš; iz Žmana: Libar braće sv. Tila ili sv. Sakramenta; iz Rave: Kopië iz libra kvaterna; iz Iža Veloga: Madrigula Gospe od Luzarija, Madrigula sv. Duha, Braščina sv. Roka i Libar godov.

Od glagoljskih tiskanih knjiga u saljskom dekanatu čuvaju se uglavnom izdanja rimske Propagande, pa su na izložbi bili predstavljeni: *Levakovičev misal* iz 1631, *Paštričev misal* iz 1706, *Karamanov misal* iz 1741, *Juraničeve Misse za umervšie* iz 1767, *Brevijar (Gociničev)* iz 1791, *Čini svetih* iz 1791, *Parčičev misal* iz 1893. i 1905. i transliterirani *Vajsov misal* iz 1927. Mnogi rukopisi, koji su nastali na području saljskog dekanata, danas se više ne čuvaju na tom području, već po arhivima i knjižnicama u zemlji (Arhivu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, Historijskom arhivu u Zadru i u samostanu franjevača trećoredaca u Zagrebu) ili su u privatnom vlasništvu. Po sadržaju to su oporuke, kupoprodajni ugovori, procjene šteta, zalog maslina, dražbe, potvrde o krštenju, mrtvačke sekvencije, molitveni zbornici, zakletve protiv štetočina i zla oblaka, amuleti, zaklinjanja (sv. Sisina), pravila bratovština,

zapisi iz bilježnice (Mate Puhova) i sl., a kronološki idu od 15. do početka 19. stoljeća. Iz tih rukopisa bile su izložene fotokopije i xerox-kopije pojedinih stranica, kao i nekoliko stranica iz rukopisa u kojima se opisuju događaji vezani uz saljsko područje ili su pisani u samostanu na Zaglavu (Klimantovićeve rukopisi, koji se čuvaju u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, u samostanu franjevac trećoredaca u Zagrebu i u Javnoj biblioteci u Lenjingradu).

Od pretisaka glagoljskih rukopisa

i tiskanih knjiga na izložbi su bili predstavljeni pretisci iz novijeg doba, a vlasništvo su župnog ureda Sali ili mještana: *Hrvojev misal*, II. *Novljan-ski brevijar*, *Newyorški misal*, prvotisak glagoljskog *Misala* iz 1483, senjska *Spovid općena* iz 1496. i *Kozičićev Bukvar* iz 1530.

Svi su izloženi spomenici imali legende s najvažnijim podacima, a pojedini dijelovi teksta (natpisi u cijelosti) transliterirani su latinicom.

Izložba je bila veoma posjećena, posebice su je dobro primili mještani.

Nedo Grbin

IZLOŽBA O GLAGOLJSKOJ KNJIZI U ZAGREBU I KARLOVCU

Knjižnica Gornji grad (jedinica Knjižnica grada Zagreba) u suradnji sa Staroslavenskim zavodom »Svetozar Ritig« u Zagrebu organizirala je tri izložbe o glagoljskoj rukopisnoj knjizi.

Prva izložba (13. 10. – 1. 11. 1980): *Glagoljica, najstarije slavensko pismo* obuhvatila je razvoj glagoljskog pisma od 11. do 19. st.; druga (17. 11. – 1. 12. 1980): *Iluminacija glagoljskog misala Hrvoja Vukčića Hrvatinića* obuhvatila je inicijale i minijature najljepšeg hrvatskoglagoljskog kodeksa iz 1404. g.; i treća (23. 12. 1980. – 23. 1. 1981): *Ilustracija mjeseci hrvatskoglagoljskog kalendara* obuhvatila je kalendar Hrvojeva i Ljubljanskog (Beramskog) misala.

Uz izložbe su održana predavanja i pripremljeni katalozi. Izložke je vidjelo petnaest tisuća građana i razredi učenika srednjih škola. Gledaoci TV programa i čitaoci tjednih i dnevnih novina imali su također priliku vidjeti neke izložke i čuti ili pročitati nešto o njihovu sadržaju.

Izložba o kalendarima posuđena je za 3. jugoslavensku izložbu zidnih kalendara: *Kalendar '81* (Kristalna dvorana hotela Intercontinental, Zagreb 3–6. veljače 1981.), za što je organizator Grafoimpex dodijelio Staroslaven-skom zavodu *Zahvalu* »za uspješno sudjelovanje i podršku u organizaciji 3. jugoslavenske izložbe ... kojom se razvija suradnja likovnih dizajnera i ekonomskih propagandista sa stručnjacima grafičke industrije u razvitku grafičkog proizvoda...«

Zagrebačke izložbe o glagoljskoj pismenosti potakle su Gradsku biblioteku »Ivan Goran Kovačić« u Karlovcu da u svojim prostorijama također priredi izložbu o glagoljici. Tako je građa s prethodnih izložbi, dopunjena glagoljskim kamenim spomenicima (gipsanim odljevima) i faksimilima rukopisa i tiskanih knjiga, prenesena u Karlovac pod naslovom: *Glagoljsko pismo* (24. 9. – 16. 10. 1981). Kao i u Zagrebu, izložba je naišla na velik interes građana, škola i sredstava javnog informiranja.

Marica Čunčić

SLOVO

31

ČASOPIS STAROSLAVENSKOG ZAVODA U ZAGREBU

ZAGREB 1981.

S L O V O

**ČASOPIS STAROSLAVENSKOG ZAVODA
»SVETOZAR RITIG«
Instituta za filologiju i folkloristiku, p.o. Zagreb**

Izlazi jedanput godišnje

UREDNIŠTVO: 41000 ZAGREB, DEMETROVA 11

BROJ: 31

**Urednički odbor:
ANICA NAZOR, MARIJA PANTELIĆ,
JOSIP TANDARIĆ**

**Glavni urednik:
ANICA NAZOR**

**Odgovorni urednik:
BISERKA GRABAR**

**Tehnički urednik:
JOSIP MILIĆ**

**Lektor tekstova na hrvatskom jeziku:
ZRINKA VUKOVIĆ**

**Korektori:
JASNA VINCE, ANICA VLAŠIĆ-ANIĆ**

**Ovaj broj časopisa »Slovo« izlazi uz financijsku pomoć Republičke zajednice za znanstveni rad
SR Hrvatske, SIZ-VII.**

Tisak: Štamparski zavod »Ognjen Prica«, Zagreb, 1982.